

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Pardubicích rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Ivetou Derikovou jako samosoudkyní ve věci žalobce: **XXX**, nar. XXX, bytem XXX, zast.: Mgr. Stanislav Hykyš, advokát se sídlem Zelená 267, Pardubice, proti žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo zemědělství**, IČ 00020478, se sídlem Těšnov 17, Praha 1, o zaplacení částky 7.258.977,- Kč s příslušenstvím,

t a k t o :

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku ve výši 3.026.363,- Kč s úrokem z prodlení z částky 3.026.363,- Kč ve výši 7,75 % p.a. od 12.9.2010 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- II. V části, ve které se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 4.232.614,- Kč s úrokem z prodlení z částky 4.232.614,- Kč ve výši 7,75% p.a. od 12.9.2010 do zaplacení, se žaloba zamítá.
- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 250.712,- Kč k rukám zástupce žalobce Mgr. Stanislava Hykyše do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. ČR – Okresnímu soudu v Pardubicích se právo na náhradu nákladů vůči účastníkům nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou doručenu soudu dne 3.2.2011 (upřesněnou podáním ze dne 8.3.2011 a ze dne 1.12.2011) domáhal mimo jiné vůči žalovanému zaplacení náhrady škody ve formě ušlého zisku ve výši 7.258.977,- Kč s úrokem z prodlení jdoucím od 12.9.2010 do zaplacení. Žalobu odůvodnil tím, že dne 31.1.1992 vyzvala oprávněná osoba (XXX žalobce) povinnou osobu (Továrny mlýnských strojů, s.p. Pardubice) k vydání nemovitostí, a to pozemků XXX a dne 7.2.1992 tento nárok uplatnila u příslušného Okresního úřadu XXX – Pozemkového úřadu XXX (dále jen „Pozemkový úřad“). Dne 24.2.1992 a opakovaně dne 5.3.1992 oznámila povinná osoba Pozemkovému úřadu i oprávněné osobě, že žádané pozemky odmítá vydat. Dne 1.5.1992 byly pozemky v rozporu s ust. § 5 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., zákon o půdě, převedeny do nově státem založené akciové společnosti (Továrny mlýnských strojů a.s.) a touto společností prodány zahraničnímu investorovi dne 27.9.1995. Pozemkový úřad vydal dne 19.10.2000 rozhodnutí č. XXX, ve kterém rozhodl, že žalobce je vlastníkem shora citovaných nemovitostí v k.ú. Drozdice a k.ú. Pardubičky. Rozhodnutí č. XXX bylo následně zrušeno Ministerstvem zemědělství dne 25.7.2002 pod č.j. XXX a celá věc vrácena Pozemkovému úřadu k dalšímu řízení. Následně Pozemkový úřad vydal nezákonné dne 2.11.2006 rozhodnutí č. XXX, ve kterém rozhodl, že žalobce není vlastníkem nemovitostí v XXX uvedených shora (nebyl shledán restituční nárok). Toto rozhodnutí bylo změněno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 1.7.2008 pod č.j. 10 C 9/2007-108, který nabyl právní moci dne 10.3.2009. V soudním řízení bylo určeno, že žalobce je vlastníkem nemovitostí označených jako stavební parcela č. XXXa pozemková parcela č. XXX v katastrálním území XXX a stavební parcela č. XXX a pozemková parcela č. XXX v katastrálním území XXX, zapsaných v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Pardubický kraj, katastrální pracoviště XXX s tím, že restituční nárok je dán, neboť předmětné nemovitosti přešly na stát kupní smlouvou uzavřenou v tísni a za nápadně nevýhodných podmínek. Žalobce, který se uznání vlastnického práva dočkal až v rámci soudního řízení, které bylo ukončeno pravomocně dne 11.3.2009, nemohl v období, kdy pozemky, které mu byly vydány rozhodnutím Pozemkového úřadu č. XXX ze dne 19.10.2000 a následně rozhodnutím Ministerstva zemědělství – Ústředního pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 25.7.2002, odejmuty, z důvodu vydaného nezákonného rozhodnutí vykonávat své vlastnické právo a vznikla mu tak majetková újma vyjádřitelná v penězích v podobě ušlého zisku ve výši nájemného z pozemků, které by bylo možné očekávat od uživatele pozemků (zahraničního investora, který pozemky užívá), a to za období od 30.10.2002 do 11.3.2009. Výši nájemného za dané období žalobce odvodil ze znaleckého posudku společnosti A&CE Consulting, s.r.o. č. XXX, kdy nájemné za 8 roků a 103 dnů znalce bylo vypočteno na částku 7.258.977,- Kč. S ohledem na skutečnost, že žalovaný v rámci předběžného uplatnění majetkové újmy žalobci nevyhověl, obrátil se žalobce s žalobou na zaplacení náhrady škody ve formě ušlého zisku na soud.

Žalovaný nárok žalobce neuznal. Uvedl, že dle jeho názoru neexistuje příčinná souvislost mezi rozhodnutím Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 2.11.2006, které bylo změněno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 1.7.2008, č.j. 10 C 9/2007-108 a případným ušlým ziskem z nájemného, neboť Pozemkový úřad povinnou osobu upozorňoval na uplatněný restituční nárok a byla to povinná osoba, která protizákonně nemovitosti privatizovala. Žalovaný měl za to, že není ve sporu pasivně legitimován, že žaloba má svěřovat vůči povinné osobě či ministerstvu financí. Pozemkový úřad nemohl ani na pozemcích, ke kterým byl uplatněn restituční nárok, zřídit dle ustanovení § 9 odst. 5 zákona o půdě věcné břemeno k zamezení nezákonných převodů těchto pozemků, protože mu to toto zákonné ustanovení neumožňovalo. Pozemkový úřad může věcné břemeno zřizovat pouze v souvislosti s vydáním rozhodnutí o vlastnictví oprávněné osoby k

nemovitosti dle ustanovení § 9 odst. 2 nebo odst. 4 zákona o půdě. Povinná osoba Továrny mlýnských strojů, st.p. Pardubice nejpozději dne 31.1.1992 věděla, že je na nemovitosti v k.ú. XXX uplatněn restituční nárok, povinná osoba byla informována o probíhajícím restitučním řízení, přičemž dopisem ze dne 24.5.2000 byla Pozemkovým úřadem důrazně upozorněna na to, že restituční nároky nejsou dosud ukončeny a že se odprodáváním nemovitostí, u kterých nebyl dořešen restituční nárok, dopouští úmyslného porušování zákona (§ 5 odst. 3 zákona o půdě). Pozemkový úřad neměl žádnou zákonnou možnost nezákonnému jednání povinné osoby zabránit a není a nemůže být za její protiprávní jednání odpovědný. Pozemkový úřad mohl v restitučním řízení ustanovení § 5 odst. 3 zákona o půdě uplatnit pouze v tom smyslu, že k nezákonným převodům při vydávání rozhodnutí o restitučním nároku nepřihlédl z důvodu jejich neplatnosti, a to pozemkový úřad v jím vydaných rozhodnutích učinil. Ve zrušení rozhodnutí Pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 19.10.2000 rozhodnutím Ministerstva zemědělství - Ústředního pozemkového úřadu č.j. XXX ze dne 25.07.2002, které bylo potvrzeno rozhodnutím ministra zemědělství České republiky ze dne 17.10.2002, č.j. XXX, a ve vydání rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 2.11.2006, které bylo zrušeno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích č. j. 10 C 9/2007-108 ze dne 1.7.2008, v právní moci dne 11.3.2009, nelze spatřovat nesprávný úřední postup. Je zřejmé, že došlo ke splnění jedné ze základních podmínek uplatnění odpovědnosti za škodu dle zákona č. 82/1998 Sb. a tou je nezákonnost rozhodnutí. Dle žalovaného však tvrzená škoda nevznikla v důsledku těchto rozhodnutí, ale v důsledku porušení ust. § 5 odst. 3 zákona o půdě povinnou osobou. Není tudíž dána příčinná souvislost mezi vydáním rozhodnutí a vznikem škody, naopak existuje příčinná souvislost mezi jednáním povinné osoby Továrny mlýnských strojů, st. p. Pardubice, která porušila ustanovení § 5 odst. 3 zákona o půdě, pozemky byly v privatizaci převedeny na Továrny mlýnských strojů, a.s. a ta je dále prodala. Z těchto důvodů navrhl žalovaný zamítnutí žaloby v plném rozsahu.

Mezi účastníky bylo nesporné, že restituční řízení bylo zahájeno žalobce XXX u Pozemkového úřadu v XXX dne 31.1.1992, dne 19.10.2000 bylo vydáno Pozemkovým úřadem rozhodnutí č. XXX, že žalobce je vlastníkem předmětných nemovitostí v k.ú. XXX, že toto rozhodnutí bylo následně k 17.10.2002 zrušeno, a věc byla vrácena k novému projednání v restitučním řízení. Rozhodnutím Pozemkového úřadu č. XXX, které nabylo právní moci 16.11.2006, bylo určeno, že žalobce není vlastníkem předmětných nemovitostí, následně žalobce podal k Okresnímu soudu v Pardubicích žalobu, kdy rozsudkem č.j. 10 C 9/2007 – 108 ze dne 1.7.2008, který nabyl právní moci dne 11.3.2009, bylo určeno, že žalobce je vlastníkem předmětných nemovitostí.

Mezi účastníky bylo jednak sporné období, za které žalobce nemohl využívat své vlastnické právo v souvislosti s nezákonným rozhodnutím pozemkového úřadu, dále byla sporná existence příčinné souvislosti mezi odpovědností žalovaného a škodou – ušlým ziskem, kterou žalobce uplatňuje a případná výše ušlého zisku.

Po provedeném dokazování soud zjistil následující skutkový stav:

Podáním žalobce ze dne 10.3.2010 bylo zjištěno, že žalobce u žalovaného uplatnil mimo jiné nárok na náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím Ministerstva zemědělství ČR, Pozemkového úřadu v XXX ze dne 2.11.2006 č. XXX, které bylo nahrazeno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 1.7.2008 č.j. 10 C 9/2007-108, v právní moci dne 11.3.2009. Podáním ze dne 14.9.2010 žalobce své podání

doplnil s tím, že po žalovaném uplatňuje náhradu škody ve formě ušlého zisku celkem ve výši 7.258.977,- Kč.

Z rozhodnutí Okresního úřadu XXX, Okresního pozemkového úřadu č. XXX ze dne 19.10.2000 bylo zjištěno, že v zahájeném restitučním řízení bylo Pozemkovým úřadem určeno, že oprávněná osoba – XXX, nar. XXX, je vlastníkem XXX, neboť bylo shledáno na základě čestného prohlášení původní oprávněné osoby (XXX žalobce), že předmětné pozemky byly prodány v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 28.11.2000. Rozhodnutím Ministerstva zemědělství ČR, Ústředního pozemkového úřadu č.j. XXX ze dne 25.7.2002 bylo zjištěno, že rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 19.10.2000, č.j. XXX bylo zrušeno a věc vrácena k dalšímu projednání s tím, aby pozemkový úřad náležitě objasnil, zda je ve věci dán tvrzený restituční titul. Rozhodnutím ministra zemědělství ČR č.j. XXX ze dne 17.10.2002 byl rozklad podaný žalobcem zamítnut a rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Ústředního pozemkového úřadu č.j. XXX ze dne 25.7.2002 potvrzeno. Rozhodnutím Pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 2.11.2006 bylo rozhodnuto, že žalobce není vlastníkem shora citovaných nemovitostí v XXX s odůvodněním, že předmětné nemovitosti nepřešly v rozhodném období do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby na základě kupní smlouvy uzavřené za nápadně nevýhodných podmínek.

Rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích č.j. 10 C 9/2007-108 ze dne 1.7.2008, který nabylo právní moci dne 11.3.2009, bylo určeno, že žalobce je vlastníkem nemovitostí označených jako XXX, zapsaných v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Pardubický kraj, katastrální pracoviště XXX. Tímto rozsudkem se měnilo rozhodnutí Ministerstva zemědělství ČR, Pozemkového úřadu v XXX č. XXX ze dne 2.11.2006. Z odůvodnění tohoto rozsudku bylo dále zjištěno, že žalobce je po svých předchůdkyních oprávněnou osobou ve smyslu § 4 zákona o půdě, nárok byl uplatněn řádně a včas. V řízení bylo prokázáno, že pozemky se v době převodu na stát nacházely v intravilánu města XXX, a to i přes skutečnost, že mohly být eventuálně zahrnuty do zemědělského půdního fondu. Soud proto uzavřel, že pozemky byly ve smyslu § 14 odst. 5 vyhlášky 43/1969 Sb. a § 4 odst. 4 vyhlášky 97/1966 Sb. v intravilánu města a při jejich ocenění mělo být použito ustanovení § 14 odst. 1 vyhlášky 43/1969 Sb. Cena tak měla několikanásobně přesáhnout vyplacenou kupní cenu. S přihlédnutím na shora učiněný závěr o ceně za převod pozemků XXX žalobce na stát soud uzavřel, že okolnosti uzavření kupní smlouvy naplnily pojem tísně za nápadně nevýhodných podmínek ve smyslu § 6 odst. 1 písm. k) zák. č. 229/1991, zákon o půdě, a tedy že žalobci svědčí restituční titul. Soud se taktéž zabýval skutečností, že pozemky byly převedeny a nacházely se v majetku třetí osoby, která nebyla účastníkem tohoto řízení. Převod pozemků však nečinil překážku k vydání pozemků, neboť na jejich převod je třeba ve smyslu § 5 odst. 3 zákona o půdě pohlížet jako na absolutně neplatný.

Z obsahu správního spisu Pozemkového úřadu v XXX sp.zn. XXX bylo zjištěno, že restituční nárok byl uplatněn dne 7.2.1992 XXX. Oprávněná osoba XXX zemřela dne XXX, usnesení o tom, že je dědicem XXX bylo vydáno 26.5.1998, právní moci nabylo dne 11.6.1998. V restitučním řízení byla vydána tato rozhodnutí: rozhodnutí č. XXX ze dne 19.10.2000 v právní moci dne 28.11.2000; rozhodnutí č. XXX ze dne 22.1.2001, v právní moci dne 8.3.2001, rozhodnutí č. XXX ze dne 5.2.2001, v právní moci dne 15.3.2001 – všechna rozhodnutí oprávněnost nároku žalobce uznávala. Na základě podnětu VOEST-ALPINE STAHLHANDEL, s.r.o. ze dne 24.4.2002 proběhlo přezkumné řízení, ve kterém bylo zrušeno rozhodnutí č. XXX ze dne 19.10.2000 rozhodnutím MZe – XXX ze dne 25.7.2002. Rozhodnutí MZe – XXX bylo potvrzeno rozhodnutím ministra ze dne 17.10.2002, v právní moci dne 30.10.2002. Z moci úřední zahájilo dne 10.2.2003 MZe – XXX přezkumné

řízení ohledně rozhodnutí č. XXX ze dne 22.1.2001 a rozhodnutí č. ze dne 5.2.2001, která rozhodnutím ze dne 8.9.2003 zrušila. Rozhodnutí MZe – XXX bylo rozhodnutím ministra ze dne 8.12.2003 potvrzeno. Řízení o části restitučního nároku XXX, řešené zrušeným rozhodnutím č. XXX, bylo ukončeno rozhodnutím č. XXX, ze dne 2.11.2006, v právní moci dne 16.11.2006, rozhodnutí bylo napadeno žalobou XXX a změněno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 1.7.2008, v právní moci dne 11.3.2009.

Ze znaleckého posudku A&CE Consulting, s.r.o. č. XXX ze dne 23.11.2009, který k žalobě připojil žalobce, bylo zjištěno, že výše ročního nájemného za pozemky zapsané na LV č. XXX dle znalce činí ke dni ocenění částku 876.456,- Kč.

V rámci znaleckého posudku ustanoveného znalce Ing. Petra Vodáka č. 526/15/2013 ze dne 25.8.2013 bylo zjištěno, že znalec ocenil obvyklou cenu za užívání nemovitostí zapsaných na XXX za období od 30.10.2002 do 10.3.2009 na částku 3.026.363,- Kč. Ke znaleckému posudku A&CE Consulting, s.r.o. č. XXX uvedl, že závěry tohoto znaleckého posudku jsou nesprávné, neboť při výpočtu nájemného vycházel znalec z hodnoty pozemku zjištěných na internetu, nezjišťoval např. nájemní smlouvy u okolních pozemků, posudek vůbec nebral v potaz inflaci, vycházel pouze z ceny v roce 2009. Při výpočtu nájemného znalec Ing. Vodák vycházel z okolních pozemků, jak jsou pronajímány, vycházel z nájemních smluv, kde byla uvedena cena za pronájem, zjistil, že veškeré okolní pozemky jsou pronajímány za nájemné srovnatelné, cenu pronájmu pozemku snížil o amortizaci za zpevněné plochy, které se odepisují 20 let a dostal tak výslednou cenu pronájmu. Na oceňované pozemky žádné smlouvy neexistují a proto znalec vycházel z dostupných informací u okolních pozemků.

V rámci znaleckého posudku ustanoveného znalce Ing. Jana Jošta č. 4/1043/15 ze dne 6.2.2015, bylo zjištěno, že znalec ocenil obvyklou cenu za užívání nemovitostí zapsaných na XXX za období od 30.10.2002 do 10.3.2009 na částku 3.030.000,- Kč a zcela se ztotožnil se závěry učiněnými znalcem Ing. Petrem Vodákem. Posudek společnost A&CE Consulting, s.r.o. č. XXX také znalec považoval za nesprávný s odůvodněním, že A&CE Consulting, s.r.o. vycházel z ceny pozemků uvedených na internetu, z těchto pak vypočítal jakousi hypotetickou cenu a z této ceny pak neodůvodněným způsobem přesně spočítal nájemné vycházející z 9 % ceny pozemku, což dle praxe znalce neodpovídá realitě zkoumaných let 2000-2009, kdy v tomto období byl vývoj cen nemovitostí na trhu s nemovitostmi bouřlivý a je nereálné, aby cena pozemku převyšovala 1.000,- Kč za m². A&CE Consulting, s.r.o. se také vůbec nezabýval tím, zda se na pozemcích nacházejí stavby.

Podle ust. § 7 odst. 1 z.č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci (dále jen „zákon o odpovědnosti státu“) právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.

Podle ust. § 8 odst. 1 zákona o odpovědnosti státu nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Podle ust. § 14 odst. 1, 3 zákona o odpovědnosti státu nárok na náhradu škody se uplatňuje u úřadu uvedeného v § 6 („ve věcech náhrady škody způsobené rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o regresních úhradách jednájí jménem státu ministerstva a jiné ústřední správní úřady“). Uplatnění nároku na náhradu škody podle tohoto zákona je podmínkou pro případné uplatnění nároku na náhradu škody u soudu.

Podle ust. § 15 odst. 2 zákona o odpovědnosti státu se domáhat náhrady škody u soudu může poškozený pouze tehdy, pokud do šesti měsíců ode dne uplatnění nebyl jeho nárok plně uspokojen.

Podle ust. § 26 zákona o odpovědnosti státu pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem.

Podle ust. § § 442 odst. 1, 2 z.č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, platný do 31.12.2013, se hradí skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Škoda se hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.

Podle ustanovení § 517 odst. 2 občanského zákoníku (platného do 31.12.2013), jde-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení, není-li podle tohoto zákona povinen platit poplatek z prodlení; výši úroků z prodlení a poplatku z prodlení stanoví prováděcí předpis, kterým je nařízení vlády č.142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku, ve znění nařízení vlády č. 33/2010 Sb., vše platné do 31.12.2013.

Na základě shora zjištěného skutkového stavu a právního posouzení dospěl soud k závěru, že nárok žalobce na náhradu majetkové újmy spočívající v náhradě ušlého zisku v souladu s ust. § 8 odst. 1 zákona o odpovědnosti státu je dán. Ohledně výše tohoto nároku soud na základě znaleckého zkoumání znalců Ing. Petra Vodáka a Ing. Jana Jošta dospěl k závěru, že výše majetkové újmy – ušlého zisku - odpovídá částce 3.026.363,- Kč. Ve zbytku uplatněného nároku soud žalobu co do částky 4.232.614,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky jdoucím od 12.9.2010 do zaplacení jako nedůvodnou zamítl.

Předně soud dovodil, že žalobce splnil podmínku ust. § 14 zákona o odpovědnosti státu a svůj nárok předběžně uplatnil u příslušného úřadu (Ministerstva zemědělství ČR), který jeho nárok odmítl. Z provedeného dokazování, zejména z obsahu spisu správního orgánu (Pozemkového úřadu XXX) bylo jednoznačně prokázáno, že žalobci bylo protiprávně odejmuto vlastnického právo, které mu bylo předtím rozhodnutím č. XXX z 19.10.2000 přiznáno a žalobce tak nemohl od 30.10.2002 do 10.3.2009 své vlastnické právo k předmětným pozemkům vykonávat. Teprve až rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích č.j. 10 C 9/2007-108 ze dne 1.7.2008, právní moc 11.3.2009, bylo nezákonné rozhodnutí Pozemkového úřadu č. XXX ze dne 2.11.2006 zrušeno a vlastnické právo žalobci zpět navráceno. Soud má tak za to, že existuje příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím správního orgánu – Pozemkového úřadu v XXX a škodou, která žalobci vznikla ve formě ušlého zisku, a to za dobu, kdy nemohl vykonávat své vlastnické právo, tj. za období od 30.10.2002 do 10.3.2009, a výše jeho nároku odpovídá částce určené znalcem Ing. Vodákem, ke které se také přiklonil znalec Ing. Jošt, a to částce 3.026.363,- Kč.

S námitkou žalovaného o nedostatku jeho pasivní věcné legitimace se soud neztotožnil, neboť v řízení bylo jednoznačně prokázáno, že žalobce nemohl užívat předmětné

nemovitosti v souvislosti s nezákonným rozhodnutím Pozemkového úřadu č. XXX, kterému předcházelo rozhodnutí Ústředního pozemkového úřadu, které rušilo rozhodnutí č. XXX (v tomto rozhodnutí bylo Pozemkovým úřadem určeno, že žalobce je vlastníkem nemovitostí v k.ú. XXX), neboť privatizace ani následný převod na zahraničního investora nebránil tomu, aby byly nemovitosti žalobci vydány, a čímž se také zabýval soud v odůvodnění rozsudku č.j. 10 C 9/2007-108. Byl to tak Pozemkový úřad, nikoli povinná osoba (privatizace proběhla v roce 1995 a nebránila tomu, aby v roce 2000 o vlastnictví žalobce určeno bylo), který nezákonně znemožnil výkon vlastnického práva žalobci, který předmětné nemovitosti nemohl užívat a brát z nich užítky. Nutno také přisvědčit žalobci, že je rozporuplné, že podmínky pro vydání nemovitostí podle správního orgánu byly dány až v roce 2000 a podmínky pro privatizaci týchž nemovitostí již v roce 1995. Pokud by bylo o nároku žalobce rozhodnuto ve lhůtě přiměřené, pravděpodobně by se žalobce vyhnul dalšímu náročnému řízení, ve kterém se domáhal svého vlastnického práva.

Nad rámec soud dodává, že občanský zákoník (z.č. 40/1964 Sb., platný do 31.12.2013) nedefinuje pojem skutečné škody a ušlého zisku. Škoda se chápe jako újma, která nastala (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je tedy napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především poskytnutím peněz, nedochází-li k naturální restituci. To, co poškozenému ušlo (ušlý zisk), je újmu spočívající v tom, že u poškozeného nedojde v důsledku škodní události k rozmnožení majetkových hodnot, ač se to dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí. Ušlý zisk znamená ztrátu očekávaného přínosu. Nepostačuje přitom pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, neboť musí být najisto postaveno, že při pravidelném běhu věcí – nebýt protiprávního jednání škůdce – mohl poškozený důvodně očekávat rozmnožení svého majetku, k němuž nedošlo právě v důsledku jednání škůdce.

I když měl žalobce ve věci úspěch jen částečný, soud žalobci v souladu s ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. přiznal náhradu nákladů řízení v plné výši, neboť rozhodnutí o výši plnění v daném případě záleželo na znaleckém posudku. Při stanovení výše odměny advokáta vycházel soud z vyhl. č. 177/1996 Sb., určené dle hodnoty sporu (tj. z částky 3.026.363,- Kč dle znaleckého posudku) a přiznal žalobci vůči žalovanému právo na náhradu nákladů, představovaných odměnou advokáta 10 x 20.420,- Kč, určenou dle § 7 odst. 6 vyhl. č. 177/1996 Sb., za převzetí zastoupení, 4 x písemné vyjádření a účast u 6-ti jednání, dále pak paušální náhradou hotových výdajů advokáta dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. za převzetí zastoupení, 4 x písemné podání a účast u 6-ti jednání (10 x po 300,- Kč) a 21 % daní z přidané hodnoty z odměny advokáta a paušálních náhrad. Náklady řízení tak celkem představují částku 250.712,- Kč.

Lhůta k plnění byla stanovena dle § 160 odst. 1 věta před středníkem o.s.ř., když soud neshledal důvody pro stanovení lhůty delší či ve splátkách.

Ve výroku IV. bylo rozhodnuto o nepřiznání práva na náhradu nákladů řízení ČR – Okresnímu soudu v Pardubicích, a to za vynaložené náklady spojené s vypracováním znaleckých posudků Ing. Petra Vodáka a Ing. Jana Jošta a následné slyšení znalců u jednání, neboť celé řízení je dne ust. § 11 odst. 1 písm. l) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů od doručení písemného rozhodnutí ke Krajskému soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, prostřednictvím Okresního soudu v Pardubicích, a to písemně ve dvojím vyhotovení.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněná podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Pardubicích dne 3. listopadu 2015

JUDr. Iveta Deriková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Anna Mužíková

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bořivoje Hájka a soudců JUDr. Pavly Kučerové, Ph.D., a JUDr. Šárky Hůrkové, Ph.D., ve věci žalobce **XXX**, nar. **XXX**, bytem **XXX**, zast. Mgr. Stanislavem Hykyšem, advokátem se sídlem Zelená 267, Pardubice, proti žalovanému **České republice – Ministerstvu zemědělství**, IČ 00020478, se sídlem Těšnov 17, Praha 1, o zaplacení **7.258.977,- Kč**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 3.11.2015, č.j. 110 C 15/2011 - 317, **t a k t o:**

- I. Rozsudek okresního soudu se v odvoláním napadených výrocích I, III a IV m ě n í takto:**

Žaloba, kterou se žalobce domáhal, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit žalobci 3.026.363,- Kč s úrokem z prodlení 7,75% ročně od 12.9.2010 do zaplacení, se zamítá.

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů za řízení před

okresním soudem.

Žalobce je povinen zaplatit České republice náklady řízení 31.204,- Kč na účet Okresního soudu v Pardubicích do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud svým rozsudkem uložil žalovanému zaplatit žalobci 3.026.363,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75% ročně od 12.9.2010 do zaplacení (výrok I), zamítl žalobu o zaplacení 4.232.614,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75% ročně od 12.9.2010 do zaplacení (výrok II), žalovanému uložil zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 250.712,- Kč (výrok III) a ČR – Okresnímu soudu v Pardubicích nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV.).

Okresní soud rozhodoval o žalobě, kterou se žalobce domáhal zaplacení 7.258.977,- Kč s úrokem z prodlení od 12.9.2010 do zaplacení. Žalobce uvedl, že 31.1.1992 vyzvala XXX žalobce jako oprávněná osoba společnost Továrny mlýnských strojů s.p. Pardubice jako osobu povinnou k vydání nemovitostí – pozemků XXX. Dne 7.2.1992 tento nárok uplatnila u Okresního úřadu XXX – pozemkového úřadu XXX (dále jen Pozemkový úřad). Tyto pozemky však povinná osoba odmítla vydat a dne 1.5.1992 je v rozporu s ust. § 5 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb. o půdě převedla do společnosti Továrny mlýnských strojů a.s. a dne 27.9.1995 byly pozemky prodány zahraničnímu investorovi. Pozemkový úřad pak dne 19.10.2000 vydal rozhodnutí č. XXX, v němž rozhodl, že je žalobce vlastníkem předmětných pozemků. Toto rozhodnutí však bylo dne 25.7.2002 zrušeno Ministerstvem zemědělství a věc vrácena Pozemkovému úřadu k dalšímu řízení. Dne 2.11.2006 pak vydalo Ministerstvo zemědělství ČR, Pozemkový úřad v XXX nezákonné rozhodnutí č. XXX, v němž rozhodlo, že žalobce není vlastníkem uvedených nemovitostí. Toto rozhodnutí pak bylo změněno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 1.7.2008, č.j. 10C 9/2007 – 108, který nabyt právní moci dne 10.3.2009. Tímto rozsudkem bylo určeno, že žalobce je vlastníkem předmětných nemovitostí, neboť tyto přešly na stát kupní smlouvou uzavřenou v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek. Žalobce tedy nemohl v období 19.10.2000 – 11.3.2009 pozemky užívat a vznikla mu tak majetková újma ve výši ušlého zisku z nájemného, které by za tyto pozemky činilo za rozhodné období 7.258.977,- Kč. Žalobce svůj nárok u žalovaného uplatnil, ten jej však odmítl uspokojit.

Žalovaný namítal, že neexistuje příčinná souvislost mezi rozhodnutím Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu XXX ze dne 2.11.2006, č. XXX, které bylo změněno rozsudkem soudu, a případným ušlým ziskem z nájemného, neboť předmětné pozemky

privatizovala povinná osoba, nikoliv žalovaný. Není proto ve sporu pasivně legitimován. Povinná osoba o uplatněném restitučním nároku věděla, byla upozorněna Pozemkovým úřadem na to, že restituční nároky nejsou dosud ukončeny a Pozemkový úřad neměl žádnou možnost zabránit převodu nemovitostí. V činnosti Pozemkového úřadu nelze spatřovat nesprávný úřední postup, škodu způsobila povinná osoba tím, že v rozporu se zákonem pozemky převedla. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

Okresní soud vycházel z toho, že mezi účastníky je nesporné, jakým způsobem probíhalo restituční řízení, je však sporné období, za které mohl žalobce své vlastnické právo využívat a také je sporná existence příčinné souvislosti mezi nezákonným rozhodnutím Pozemkového úřadu a vznikem škody.

Okresní soud ve věci zjistil následující skutkový stav:

V restituční věci bylo vydáno několik rozhodnutí dne 19.10.2000 rozhodnutí č. XXX (právní moc dne 28.11.2000), kterým byl žalobce určen vlastníkem předmětných nemovitostí, neboť byly prodány v tísni za nápadně nevýhodných podmínek. Toto rozhodnutí pak bylo zrušeno rozhodnutím Ministerstva zemědělství ČR, Ústředního pozemkového úřadu č.j. XXX, ze dne 25.7.2002 a věc byla vrácena Pozemkovému úřadu s tím, aby bylo náležitě objasněno, zda je ve věci dán tvrzený restituční titul. Toto rozhodnutí bylo potvrzeno a rozklad podaný žalobcem byl zamítnut rozhodnutím ministra zemědělství ze dne 17.10.2002, č.j. XXX. Ministerstvo zemědělství ČR, Pozemkový úřad v XXX pak rozhodnutím ze dne 2.11.2006, č. XXX rozhodlo, že žalobce není vlastníkem předmětných nemovitostí, neboť pozemky nepřešly na stát v tísni a za nápadně nevýhodných podmínek. Okresní soud v Pardubicích následně svým rozsudkem ze dne 1.7.2008, č.j. 10C 9/2007 – 108 (právní moc dne 11.3.2009) rozhodl o tom, že žalobce je vlastníkem předmětných nemovitostí, neboť tyto pozemky se nacházely v intravilánu města a při jejich převodu na stát XXX žalobce tak měly být podle toho také oceněny, což se nestalo a byla stanovena mnohem nižší kupní cena. Byly tak naplněny podmínky ust. § 6 odst. 1 písm. k) zákona č. 229/1991 Sb. o půdě. Na převod pozemků zahraničnímu investorovi je pak třeba pohlížet jako na neplatný. Obvyklá cena za užívání předmětných pozemků za období od 30.10.2002 do 10.3.2009 činí 3.026.363,- Kč. Výši nájemného určil znalec Ing. Petr Vodák, který se neztotožnil s určením obvyklé ceny ve výši žalované částky, která vycházela z posudku společnosti A&CE Consulting. s.r.o.

Na takto zjištěný skutkový stav okresní soud aplikoval zákon č. 82/1998 Sb., a to ust. § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, §14 odst. 1, 3, § 15 odst. 2 a § 26 a dále ustanovení zákona č. 40/1964 Sb. – občanský zákoník, a to ust. § 442 odst. 1, 2 a § 517 odst. 2 a uzavřel, že žalobce má nárok na náhradu majetkové újmy spočívající v náhradě ušlého zisku – obvyklého nájemného za předmětné pozemky v období 20.10.2002 – 10.3.2009, neboť v tomto období nemohl žalobce své vlastnické právo vykonávat. Nezákonné rozhodnutí č. XXX, ze dne 2.11.2006 Ministerstva zemědělství ČR, Pozemkový úřad v XXX bylo soudem zrušeno a žalobce byl určen vlastníkem sporných pozemků až ke dne 11.3.2009. Žalovaný je ve věci pasivně legitimován, neboť žalobce své pozemky nemohl užívat v souvislosti s nezákonným rozhodnutím č. XXX, kterému předcházelo zrušovací rozhodnutí Ústředního pozemkového úřadu. Privatizace a převod na zahraničního investora nebránily vydání pozemků žalobci. Žalobce nejprve uplatnil svůj nárok u žalovaného, který jej neuspokojil. Okresní soud se

přiklonil k určení výše ušlého zisku, který provedl znalec v rámci soudního řízení, a proto žalobě v této částce vyhověl a ve zbytku žalované částky žalobu zamítl. O nákladech řízení soud rozhodl dle ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. a přiznal jejich plnou náhradu žalobci, když rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku. České republice pak nepřiznal nárok na náhradu nákladů řízení, neboť celé řízení je dle ust. § 11 odst. 1 písm. l) zákona č. 549/1991 Sb. od soudních poplatků osvobozeno.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včasné odvolání, v němž uvedl, že napadá výroky I, II a III (následně u odvolacího jednání upřesnil, že napadá pouze výroky I a III), neboť má za to, že nebylo prokázáno, že žalobce mohl předmětné pozemky skutečně pronajmout za cenu určenou znalcem. Existence tohoto nároku je pouze hypotetická, neboť žalobce nepobíral nájemné ani v období, kdy byl jako duplicitní vlastník v katastru nemovitostí zapsán. Není také dána příčinná souvislost mezi rozhodnutí správního orgánu a vznikem škody. Mezi žalobcem a duplicitním vlastníkem šlo o nastolení vztahů vlastnických, nikoliv nájemních. Žalobci vznikla v souvislosti s restitučním řízením újma pouze za délku řízení, ta mu však již byla přiznána. Žalovaný tedy navrhl, aby krajský soud rozsudek okresního soudu změnil a žalobu v plném rozsahu zamítl.

Žalobce k odvolání žalovaného uvedl, že rozhodnutí okresního soudu považuje za správné. Žalovaný svým jednáním znemožnil žalobci uzavření nájemní smlouvy na pozemky, které užívala třetí osoba. Tato třetí osoba nájemné nehradila, neboť všemi prostředky brojila proti určení žalobce jako vlastníka předmětných nemovitostí. Žalovaný je tedy odpovědný za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím. Žalobce proto navrhl potvrzení rozsudku okresního soudu.

U odvolacího jednání žalobce uvedl, že za nezákonné považuje rozhodnutí ministra zemědělství, kterým bylo zrušeno předchozí rozhodnutí Pozemkového úřadu, kterým byl určen vlastníkem nemovitostí. Žalobce proto požadoval náhradu již od roku 2000, kdy bylo určeno, že je vlastníkem nemovitostí, soud však náhradu přiznal až od roku 2002, proti čemuž, ale žalobce nebrojil. Minimálně od 30.10.2002 však žalobce nemohl požadovat nájemné za své pozemky v důsledku nezákonného rozhodnutí ministra zemědělství ČR. Nezákonné bylo i rozhodnutí z roku 2006, jeho nezákonnost pak byla shledána v rozsudku Okresního soudu v Pardubicích. Žalobce také poukázal na rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 17.2.2016, sp.zn. 18 Co 513/2015, kde byla najisto postavena otázka pasivní legitimace žalovaného i příčinné souvislosti mezi rozhodnutím a výší škody.

Krajský soud přezkoumal napadený rozsudek, a to jak z pohledu odvolacích námitek, jimiž žalovaný uplatnil odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. o.s.ř., tak z důvodů v odvolání neuvedených (§ 212a odst. 1 o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného je opodstatněné.

Podle ust. § 5 zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním

řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem.

Podle ust. § 8 odst. 1 lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

Podle ust. § 7 odst. 1 právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.

Základním předpokladem pro kladné rozhodnutí o náhradě škody podle zákona č. 82/1998 Sb. je existence nezákonného rozhodnutí, kterým byla škoda způsobena (ust. § 5 písm. a) a § 7 odst. 1), zrušení nebo změna takového rozhodnutí pro nezákonnost (ust. § 8 odst. 1) a příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody.

Okresní soud v této věci „pravděpodobně“ shledal, že nezákonným rozhodnutím bylo rozhodnutí č. XXX ze dne 2.11.2006, Ministerstva zemědělství ČR, Pozemkový úřad v Pardubicích, kterým žalobce nebyl určen vlastníkem nemovitostí. Tomuto rozhodnutí pak předcházelo zrušovací rozhodnutí Ministerstva zemědělství ČR v rámci mimoodvolacího přezkumu, které bylo odůvodněno tím, že předchozí (pro žalobce kladné) rozhodnutí bylo předčasné a je nutné nadále blíže zkoumat podmínky, za nichž byly předmětné pozemky převedeny XXX žalobce na stát. Od data nabytí právní moci tohoto zrušovacího rozhodnutí pak okresní soud přiznal nárok na ušlý zisk, aniž by blíže odůvodnil, proč považuje rozhodnutí č. XXX za nezákonné a proč přiznává ušlý zisk od jiného data.

Možnost domáhat se po státu náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím nastupuje až po vyčerpání všech opravných prostředků a tehdy, jestliže se poškozený těmito opravnými prostředky nedomohl nápravy (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 2.6.2011, sp.zn. IV. ÚS 3719/10 k trestnímu řízení, rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 10.11.2015, sp. zn. 30 Cdo 3322/2013).

Na restituční řízení, v kterém se žalobce domáhal určení, že je vlastníkem pozemků, je nutné pohlížet jako na celek, který vede k tomu, že v kladném případě je obnoveno vlastnické právo původního vlastníka (popř. jeho nástupce) k nemovitostem. Podání žaloby k soudu podle tehdy účinných ustanovení části páté občanského soudního řádu (ust. § 244 – § 250t – řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem) bylo specifickým opravným prostředkem proti rozhodnutí správního orgánu o soukromoprávní věci. Posledním rozhodnutím v restitučním řízení tak byl rozsudek Okresního soudu v Pardubicích, který řízení uzavřel a znovu posoudil podmínky pro rozhodnutí ve věci a sám rozhodl ve věci samé. Za nezákonné ve smyslu § 8 zákona č. 82/1998 Sb. pak nelze považovat takové rozhodnutí orgánu státu, které sice bylo nahrazeno novým rozhodnutím, ale na základě řádného, v tomto případě jediného možného, opravného prostředku. Okolnost, že v průběhu řízení probíhajícího v několika stupních bylo zrušeno rozhodnutí, sama o sobě nesprávný úřední postup ani nezákonné rozhodnutí nezakládá. Opačný názor by vedl k nepřijatelnému důsledku, že nárok na náhradu škody by vznikl účastníkům jakéhokoli řízení vždy, když by instančně vyšší orgán

dospěl k odlišnému právnímu názoru od instančně nižšího orgánu (viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.7.2012, sp. zn. 30 Cdo 3437/2011). V této věci tak nelze vysledovat nezákonné rozhodnutí, které by v intencích § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. zakládalo tvrzený nárok, neboť v tomto případě byly pouze vyčerpány opravné prostředky a ještě v rámci řízení se žalobce nápravy domohl. Jednalo se tedy o opravný prostředek dostatečně efektivní, jak požaduje uvedená judikatura, na základě kterého se žalobce se stal vlastníkem nemovitostí. Nebyla tedy splněna ani podmínka, uvedená v ust. § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. a odpovědnost státu za škodu způsobenou jakýmkoliv rozhodnutím v tomto restitučním řízení nevznikla. Žalobě proto nemělo být vyhověno.

Nad rámec tohoto hodnocení krajský soud uvádí: Skutečnost, že se žalobce rozhodnutí o určení vlastnictví domohl až po mnoha letech, bylo důvodem pro jeho odškodnění za nepřiměřenou délku restitučního řízení, k čemuž již v jiném soudním řízení došlo. Nelze však dovozovat, že kdyby bylo rozhodnuto o restitučním nároku dříve, mohl by žalobce pozemky pronajímat a tím by došlo k rozmnožení majetku žalobce. Taková tvrzená příčinná souvislost není způsobitelná založit odpovědnost státu za případný nesprávný úřední postup, což ani nebylo předmětem tohoto řízení. Nelze také přehlédnout, že je-li požadován ušlý zisk, je nutno tvrdit a prokazovat, že s ohledem na pravidelný běh událostí nedošlo v důsledku škodné události k rozmnožení majetku žalobce, pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu k tomu nepostačuje (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 13.11.2012, sp. zn. 28 Cdo 5171/2008). Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 9.12.2015, č.j. 18 Co 513/2015 – 169, na který žalobce poukazyval, deklaroval sice nepřiměřenou délku restitučního řízení, která má charakter nesprávného úředního postupu dle ust. § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. a přiznal mu za tento nesprávný úřední postup náhradu nemajetkové újmy, k odpovědnosti státu za škodu (majetkovou újmu) se však nevyjadřoval.

Z výše uvedených důvodů krajský soud dle ust. § 220 odst. 1 o.s.ř. v napadeném výroku I změnil rozsudek okresního soudu a žalobu v celém rozsahu zamítl.

Zároveň krajský soud rozhodl dle ust. § 224 odst. 2 o.s.ř. ve spojení s ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. i o nákladech řízení před okresním soudem a nepřiznal jejich náhradu žádnému z účastníků, neboť žalobce byl neúspěšný a žalovaný se náhrady nákladů řízení vzdal, čímž byl změněn výrok III napadeného rozsudku.

O nákladech odvolacího řízení krajský soud rozhodl dle ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř. a nepřiznal ji opět žádnému z účastníků, neboť i v odvolacím řízení byl žalovaný se svým odvoláním úspěšný, náhrady nákladů řízení se však vzdal.

Krajský soud změnil také závislý výrok IV napadeného rozsudku o nákladech řízení státu. Okresní soud pochybil, když uzavřel, že stát nemá na jejich náhradu nárok, když je řízení osvobozeno od soudního poplatku. O náhradě nákladů státu je nutno rozhodnout dle ust. § 148 odst. 1 o.s.ř., kde je stanoveno, že stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Účastník se může zprostit povinnosti hradit tyto náklady jedině tehdy, pokud by splňoval podmínky pro osvobození od soudních poplatků (ust. § 138

odst. 1 o.s.ř.), případné osvobození řízení (nikoliv účastníka) od soudního poplatku však takový důsledek mít nemůže. Neúspěšný žalobce je tedy povinen uhradit státu náklady, které vznikly v souvislosti s uhrazením znalečného, a to ve výši 31.204,- Kč ve lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku dle ust. § 160 odst.1 o.s.ř. U žalobce nebyly shledány důvody pro osvobození od soudních poplatků ani je sám žalobce netvrdil.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání, a to ve lhůtě 2 měsíců ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto rozsudku prostřednictvím Okresního soudu v Pardubicích k Nejvyššímu soudu ČR v Brně. Dovolání je přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která rozhodováním dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. O přípustnosti dovolání rozhoduje dovolací soud.

V Pardubicích dne 19. května 2016

JUDr. Bořivoj Hájek v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Petra Nováková

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Vrchy a soudců JUDr. Pavla Pavlíka a Mgr. Víta Bičáka v právní věci žalobce **XXX**, narozeného dne XXX, bytem v XXX, zastoupeného Mgr. Stanislavem Hykyšem, advokátem, se sídlem v Pardubicích, Zelená 267, proti žalované **České republice – Ministerstvu zemědělství**, se sídlem v Praze, Těšnov 17, identifikační číslo osoby 000 20 478, o zaplacení 7.258.977 Kč, vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 110 C 15/2011, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 19. května 2016, č. j. 22 Co 92/2016-343, takto:

I. Dovolání žalobce **se odmítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Okresní soud v Pardubicích (dále již „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 3. listopadu 2015, č. j. 110 C 15/2011-317, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku ve výši 3.026.363 Kč s úrokem z prodlení z částky 3.026.363 Kč ve výši 7,75 % p. a. od 12. září 2010 do zaplacení (výrok I.). V části, v níž se žalobce domáhal po žalované zaplacení částky 4.232.614 Kč s úrokem z prodlení z částky 4.232.614 Kč ve 7,75% p. a. od 12. září 2010 do zaplacení, soud žalobu zamítl (výrok II.), a dále rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky III. a IV.).

Soud prvního stupně vyšel ze skutkových zjištění, že rozhodnutím Okresního úřadu XXX, Okresního pozemkového úřadu ze dne 19. října 2000, č. j. XXX, bylo (v restitučním řízení) určeno, že žalobce je vlastníkem označeného nemovitého majetku. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 28. listopadu 2000. Rozhodnutím Ministerstva zemědělství České republiky, Ústředního pozemkového úřadu ze dne 25. července 2002, č. j. XXX, bylo shora označené správní rozhodnutí zrušeno a věc vrácena prvoinstančnímu správnímu orgánu k dalšímu řízení s tím, aby pozemkový úřad náležitě objasnil, zda je ve věci dán tvrzený restituční titul. Rozhodnutím ministra zemědělství České republiky ze dne 17. října 2002, č. j. XXX, byl posléze zamítnut rozklad podaný žalobcem a rozhodnutí Ministerstva zemědělství České republiky – Ústředního pozemkového úřadu ze dne 25. července 2002, č. j. XXX, bylo potvrzeno. Rozhodnutím Pozemkového úřadu XXX č. XXX ze dne 2. listopadu 2006, bylo rozhodnuto, že žalobce není vlastníkem předmětných nemovitostí s odůvodněním, že tento nemovitý majetek nepřešel v rozhodném období do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby

na základě kupní smlouvy uzavřené za nápadně nevýhodných podmínek. Toto správní rozhodnutí bylo následně nahrazeno rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 1. července 2008, č. j. 10 C 9/2007-108, jímž bylo určeno, že žalobce je vlastníkem předmětných nemovitostí. Soud v této věci uzavřel, že předmětné pozemky byly v době převodu na stát převáděny za existence okolností naplňující pojem tísně za nápadně nevýhodných podmínek, a tedy že žalobci svědčí restituční titul.

Na základě zjištěného skutkového stavu a právního hodnocení věci dospěl soud prvního stupně k závěru, že nárok žalobce na náhradu majetkové újmy spočívající v náhradě ušlého zisku je v souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále již „OdpŠk“). Ohledně výše tohoto nároku vycházel soud prvního stupně ze znaleckých posudků. Podle soudu prvního stupně *„bylo jednoznačně prokázáno, že žalobci bylo protiprávně odejmuto vlastnické právo, které mu bylo předtím rozhodnutím č. XXX z 19. 10. 2000 přiznáno a žalobce tak nemohl od 30. 10. 2002 do 10. 3. 2009 své vlastnické právo k předmětným pozemkům vykonávat. Teprve až rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích č. j. 10 C 9/2007-108 ze dne 1. 7. 2008, právní moc 11. 3. 2009, bylo nezákonné rozhodnutí Pozemkového úřadu č. XXX ze dne 2. 11. 2006 zrušeno a vlastnické právo žalobci zpět navráceno.“* Soud prvního stupně dovodil i to, že existuje příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím správního orgánu – Pozemkového úřadu v XXX a škodou, která žalobci vznikla ve formě ušlého zisku, a to za dobu, kdy nemohl vykonávat své vlastnické právo, tj. za období od 30. 10. 2002 do 10. 3. 2009.

K odvolání žalované Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále již „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 19. května 2016, č. j. 22 Co 92/2016-343, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Odvolací soud v odůvodnění svého měnicího rozsudku připomenul, že možnost domáhat se po státu náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím nastupuje až po vyčerpání všech opravných prostředků a tehdy, jestliže se poškozený těmito opravnými prostředky nedomohl nápravy. Dále odkázal na nález Ústavního soudu České republiky (dále již „Ústavní soud“) ze dne 2. června 2011, sp. zn. IV. ÚS 3719/10, a na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky (dále již „Nejvyšší soud“ či „dovolací soud“) ze dne 10. listopadu 2015, sp. zn. 30 Cdo 3322/2013, s tím, že na restituční řízení, ve kterém se žalobce domáhal určení, že je vlastníkem pozemků, je nutné pohlížet jako na celek, který vede k tomu, že v kladném případě je obnoveno vlastnické právo původního vlastníka (popř. jeho nástupce) k nemovitostem. Podání žaloby k soudu podle tehdy účinných ustanovení části páté občanského soudního řádu (ve smyslu § 244 - § 250t – řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem) bylo specifickým opravným prostředkem proti rozhodnutí správního orgánu o soukromoprávní věci. Posledním rozhodnutím v restitučním řízení tak byl rozsudek Okresního soudu v Pardubicích, který řízení uzavřel a znovu posoudil podmínky pro rozhodnutí ve věci a sám rozhodl ve věci samé.

Podle odvolacího soudu za nezákonné rozhodnutí ve smyslu § 8 OdpŠk nelze považovat takové rozhodnutí orgánu státu, které sice bylo nahrazeno novým rozhodnutím, ale na základě řádného, v tomto případě jediného možného opravného prostředku. Odvolací soud dále s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2012, sp. zn. 30 Cdo 3437/2011, vyložil, že okolnost, že v průběhu řízení probíhajícího v několika stupních bylo zrušeno rozhodnutí, sama o sobě nesprávný úřední postup ani nezákonnost

rozhodnutí nezakládá. Opačný názor by vedl k nepřijatelnému důsledku, že nárok na náhradu škody by vznikl účastníkům jakéhokoliv řízení vždy, když by instančně vyšší orgán dospěl k odlišnému právnímu názoru od instančně nižšího orgánu. V tomto řízení byly pouze vyčerpány opravné prostředky a ještě v rámci řízení se žalobce nápravy domohl. Jednalo se o opravný prostředek dostatečně efektivní, jak požaduje uvedené judikatura, na základě kterého se žalobce stal vlastníkem nemovitostí. Nebyla tedy splněna ani podmínka uvedená v § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. a odpovědnost státu za škodu způsobenou jakýmkoliv rozhodnutím v tomto restitučním řízení nevznikla. Z toho odvolací soud dovodil, že žalobě nemělo být vyhověno.

Nad rámec výše uvedeného odvolací soud konstatoval, že ačkoliv byl žalobce v jiném řízení odškodněn za nepřiměřenou délku restitučního řízení, nelze z toho dovozovat, že kdyby o restitučním nároku bylo rozhodnuto dříve, mohl by žalobce pozemky pronajímat; v této souvislosti odvolací soud odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. listopadu 2012, sp. zn. 28 Cdo 5171/2008, s tím, že je-li požadován ušlý zisk, je nutno tvrdit a prokazovat, že s ohledem na pravidelný běh událostí nedošlo v důsledku škodné události k rozmnožení majetku žalobce, pouhá pravděpodobnost nestačí.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce (dále též „dovolatel“) prostřednictvím svého advokáta včasné dovolání, v němž uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. Předpoklady přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř. spatřuje dovolatel v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud (ve stručnosti shrnuto) následujícím způsobem odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu:

1) Odvolací soud vyřešil otázku předpokladů vzniku škody a nezákonnosti rozhodnutí podle § 8 OdpŠk v rozporu s hmotným právem, resp. v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu. Nesprávné právní posouzení spatřuje dovolatel „v řešení otázky vztahu pravomocného rozhodnutí správního orgánu o nevydání nemovitých věcí a následného rozhodnutí soudu o jejich vydání v řízení podle V. části o. s. ř.“ Odvolací soud měl celé řízení posuzovat v úplnosti, přičemž měl vycházet z toho, že když bylo pravomocné rozhodnutí správního orgánu zrušeno, měl se soud zabývat tím, jaký byl výsledek řízení po zrušení takového rozhodnutí, „*totíž zda následně vydané rozhodnutí, jímž je řízení pravomocně skončeno, obsahuje výrok totožný s výrokem předchozího (zrušeného) rozhodnutí.*“ Dovolatel v této souvislosti poukazuje na to, že z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. března 2013, sp. zn. 30 Cdo 2259/2012, v němž je také vyloženo, že „*za nezákonné ve smyslu § 8 OdpŠk nelze považovat takové rozhodnutí orgánu, které sice bylo pro nezákonnost zrušeno, avšak orgán státu po jeho zrušení v zahájeném řízení pokračuje...pro účely posouzení vzniku odpovědnosti státu za škodu či nemajetkovou újmu je ovšem přesto podstatné, jaký byl výsledek řízení po zrušení takového rozhodnutí. Jestliže následně vydané rozhodnutí, jímž je řízení pravomocně skončeno, obsahuje výrok totožný s výrokem předchozího (zrušeného) rozhodnutí, resp. má pro účastníky řízení stejné následky, je třeba zvažovat, zda původně vydané rozhodnutí mohlo samostatně způsobit v majetkové sféře účastníka nějakou újmu...*“ Podle dovolatele ovšem „*výsledek řízení před soudem a závěry soudu tedy byly pro žalobce zcela opačné, oproti pravomocně ukončenému řízení před správním orgánem, přičemž původně vydaná rozhodnutí ve správním řízení způsobila v majetkové sféře žalobce škodu, spočívající v nemožnosti vykonávat vlastnické právo a brát z pozemků užitky.*“ Dovolatel uzavírá, že závěr odvolacího soudu byl nesprávný a neúplný.

2) Odvolací soud nesprávně vyřešil otázku příčinné souvislosti mezi nezákonným výkonem státní moci a ušlým ziskem z pronájmu předmětných nemovitostí v rozporu

s hmotným právem, jehož výklad je vymezen v rozhodovací praxi Ústavního soudu, zejm. v nálezu Ústavního soudu ze dne 27. prosince 2011, sp. zn. IV. ÚS 1391/09, či ze dne 31. května 2016, sp. zn. II. ÚS 2635/15. Dovolatel tvrdí, že kdyby pozemky byly vydány oprávněné osobě dříve, oprávněná osoba by je mohla pronajímat, čímž by došlo k rozšíření majetku dovolatele.

3) Odvolací soud pochybil, vyšel-li ze závěru, že odškodnění za nepřiměřenou délku restitučního řízení pozemků vylučuje nárok na náhradu škody z důvodu nemožnosti pronájmu pozemků. V této souvislosti dovolatel odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2011, sp. zn. 25 Cdo 4439/2008, a související judikaturu Ústavního soudu s tím, že „nemajetková újma podle ust. § 31a OdpŠk představuje zásah do jiné než majetkové sféry (není spojena s majetkovým stavem) a vedle nepříznivých důsledků vyvolaných nepřiměřenou délkou správního řízení může zahrnovat i jiné negativní dopady nesprávného úředního postupu či nezákonného rozhodnutí, zejména do osobnostní integrity poškozeného, a to bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda (k tomu např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 4439/2008 ze dne 18. 4. 2011). Naproti tomu náhrada škody – ušlý zisk podle OdpŠk je újmou spočívající v tom, že u poškozeného nedojde v důsledku škodní události k rozmnožení majetkových hodnot, ač se to dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh věci (k tomu rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 5171/2008).“

4) Odvolací soud upřením nároku dovolateli zasáhl do jeho ústavně zaručeného práva vlastnit majetek. V této souvislosti dovolatel argumentuje s tím, že „dle závěrů stanoviska Ústavního soudu formulovaných v rozhodnutí ze dne 28. března 2013, sp. zn. III ÚS 772/13, má Nejvyšší soud hodnotit každou námitku, jejíž podstatou je tvrzení porušení ústavně zaručených základních práv a svobod rozhodnutím nebo postupem odvolacího soudu v občanském soudním řízení, jako dovolací důvod.“ Dodává, že odvolací soud se svými závěry dovolatele v průběhu odvolacího řízení vůbec neseznámil a dokazování nezopakoval. Postup odvolacího soudu, který se odchýlil od skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, aniž by sám zopakoval dokazování, není v souladu se zásadami spravedlivého procesu.

Závěrem dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud vydal rozsudek, kterým změnil dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu tak, že rozsudek soudu prvního stupně ze dne 3. listopadu 2015, č. j. 110 C 15/2011-317 bude ve výrocích I., III. a IV. potvrzen a dovolateli přizná právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Žalovaná se k podanému dovolání žalobce písemně vyjádřila toliko velmi stručně, když uvedla, že odvolací soud po právní stránce věc správně posoudil a dále navrhla, aby dovolací soud dovolání zamítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) konstatuje, že dovolání žalobce není – jak bude vyloženo níže – přípustné.

Dovolací argumentace v rozsahu ad 2) a 3) souvisí (je konzumována) s (posuzováno z pohledu dovolací argumentace) negativním řešením právní otázky ad 1), kterou však odvolací soud nevyřešil rozporně s judikaturou Nejvyššího soudu či snad Ústavního soudu. Jak totiž odvolací soud v (odůvodnění písemného vyhotovení svého) rozsudku zcela správně vyložil, možnost domáhat se po státu náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím nastupuje až po vyčerpání všech opravných prostředků a tehdy, jestliže se poškozený těmito opravnými prostředky nedomohl nápravy (kromě odvolacím soudem odkazované judikatury srov. též např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. listopadu 2015, č. j. 3322/2013, nebo nálezu Ústavního soudu ze dne 10. března 2011, sp. zn. IV. ÚS 3193/10; všechna zde

označená rozhodnutí dovolacího soudu či Ústavního soudu jsou veřejnosti přístupná na internetových stránkách <http://nsoud.cz> a <http://nalus.usoud.cz>).

Odvolací soud též správně vycházel ze závěru podporovaného i judikaturou dovolacího soudu, a to, že rozhodování o žalobách v řízení podle části páté o. s. ř. nemá povahu přezkumu správnosti či zákonnosti správního rozhodnutí, nýbrž představuje řádný procesní prostředek, jímž může být dosaženo jiného (nového) rozhodnutí ve věci, o níž bylo dříve rozhodnuto správním orgánem, aniž by se posuzovala zákonnost původního rozhodnutí (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. října 2011, sp. zn. 28 Cdo 1367/2009, řešící právě dosah žaloby podle části páté o. s. ř. z hlediska naplnění podmínek odpovědnosti státu za škodu v důsledku nezákonného rozhodnutí).

Dovolatelem k této právní otázce odkazovaná judikatura Nejvyššího soudu či Ústavního soudu závěry vyjádřené v předešlých dvou odstavcích (a nich vyložené judikatury dovolacího soudu) nijak nerozporuje.

Jestliže tedy odvolací soud v řešení právní otázky ad 1) nepochybil, nelze se již pro tento výsledek zabývat následnými právními otázkami ad 2) a 3), jež tím byly (jak výše uvedeno) konzumovány.

K dovolací argumentaci ad 4) nutno uvést, že rozsah skutkových zjištění, z nichž odvolací soud vycházel při řešení esenciální právní otázky ad 1), nedoznal - oproti prvoinstančnímu řízení - žádné změny (došlo toliko k jinému právnímu posouzení věci), takže dovolatelem tvrzený zásah do jeho ústavních práv (vlastnit majetek či práva na spravedlivý proces) nemohl být (z povahy věci) založen.

Z těchto důvodů proto Nejvyšší soud dovolání žalobce podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení netřeba odůvodňovat (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto usnesení **není** přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 1. září 2017

JUDr. Pavel Vrcha, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Tereza Figurová